

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 1.7.2014
COM(2014) 445 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

O ÚČINNÉM VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ VE STAVEBNICTVÍ

ÚČINNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ VE STAVEBNICTVÍ

1. ÚVOD

Na stavbu a využívání budov v EU připadá zhruba polovina veškerého objemu vytěžených surovin¹ a spotřeby energie² a přibližně třetina spotřeby vody³. Odvětví rovněž produkuje zhruba jednu třetinu veškerého odpadu⁴ a je spojeno s environmentálními tlaky, které vznikají v různých fázích životního cyklu budov, včetně výroby stavebních výrobků, výstavby budov, používání, renovace a nakládání se stavebním odpadem.

Hlavním cílem této iniciativy je podporovat účinnější využívání zdrojů v nových a renovovaných budovách určených k obchodním, obytným a veřejným účelům a snížit jejich celkové dopady na životní prostředí v průběhu celého životního cyklu. Používání zdrojů je z velké části dáno projektovými rozhodnutími a volbou stavebních materiálů. Pro dosažení větší účinnosti využívání zdrojů potřebují projektanti, výrobci, zhotovitelé, orgány i uživatelé použitelné a spolehlivé informace, aby mohli činit informovaná rozhodnutí. Tato iniciativa se zabývá nedostatečným poskytováním informací a k jeho řešení navrhuje soubor jasně definovaných a měřitelných ukazatelů pro posouzení environmentálního profilu budov.

2. NIŽŠÍ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ V BUDOVÁCH

Spotřebu zdrojů a s tím související dopady na životní prostředí lze během životního cyklu budov snížit:

- prosazováním lepšího designu, který do využívání zdrojů promítne potřeby a funkčnost budov a zváží možné scénáře pro jejich dekonstrukci;
- zlepšením projektového plánování, které zajistí větší využívání výrobků, které účinně využívají zdroje a energii;
- prosazováním výroby stavebních výrobků, jež jsou méně náročné na zdroje, například používáním recyklovaných materiálů, opětným používáním stávajících materiálů a využíváním odpadů jako paliva;
- prosazováním výstavby a rekonstrukce, která je méně náročná na zdroje, například snižováním stavebního odpadu a recyklováním či opětovným používáním materiálů a výrobků tak, aby se na skládkách ukládalo méně odpadu.

Recyklace a opětovné použití materiálů nebo dokonce celých výrobků je stále důležitější pro účinnější využití **materiálů** a zabránění nepříznivým dopadům souvisejícím s původním materiálem. Celková rovnováha však do značné míry závisí na existenci účinného systému recyklace, který je přitažlivou a nákladově efektivní alternativou ukládání odpadu na skládku, na místní, regionální či celostátní úrovni. Přitažlivost recyklačních alternativ závisí na dopravní vzdálenosti k recyklačním lokalitám, dosažení potřebné úrovně čistoty recyklovaných materiálů a recyklačních a výrobních postupech.

Spotřebou **energie** při vytápění a osvětlení ve fázi používání se zabývají různé právní předpisy EU^{5,6,7,8}. Energie použitá na výrobu stavebních výrobků a stavební proces rovněž

¹ COM(2011) 571.

² COM(2007) 860.

³ COM(2007) 414.

⁴ Studie na téma „Nakládání se stavebním a demoličním odpadem v EU“:

⁵ http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/2011_CDW_Report.pdf

2010/31/EU.

hrají významnou úlohu v celkovém dopadu budov na životní prostředí. Ze studií vyplývá, že zhruba 5 až 10 % celkové spotřeby energie v EU připadá na výrobu stavebních výrobků⁹. Vedle toho rostou svázané emise skleníkových plynů z budov¹⁰ a mohou se významně podílet na celkovém objemu emisí skleníkových plynů. Pro účinné snížení environmentálních dopadů je třeba zohlednit celý životní cyklus budov. V opačném případě je možné, že dopady budou přehlédnuty nebo v jiných částech životního cyklu vzniknou další problémy. Například některá řešení pro zlepšení energetické účinnosti budovy ve fázi používání by mohla pozdější recyklaci ztížit a prodražit.

Snížení nákladů na životní cyklus

Budovy, které jsou navrženy a postaveny tak, aby snížily environmentální dopady v průběhu životního cyklu, mají přímé ekonomické přínosy, jako např. nižší provozní náklady a náklady na údržbu^{11,12,13}, pomalejší odpisy a vyšší hodnotu majetku^{14,15}. Kromě toho mají také pozitivní sociální dopady, jako je například lepší zdraví a zvýšená produktivita. V současné době spadá většina certifikovaných budov do kategorie drahých obchodních a veřejných budov (například prestižní hotely a kanceláře) z důvodů dodatečných administrativních a certifikačních nákladů, na které je třeba nahlížet spíše v kontextu dlouhodobějších přínosů. Se zvyšováním informovanosti projektantů, dodavatelů a výrobců náklady poklesly, neboť dodavatelský řetězec se přizpůsobuje novým požadavkům a postupům. Ve Francii dospěla studie vypracovaná organizací QUALITEL k závěru, že dodatečné náklady na výstavbu udržitelných obytných budov se ve srovnání se standardními budovami snížily z 10 % v roce 2003 na méně než 1 % v současné době¹⁶. Tento trend byl zaznamenán rovněž ve Spojeném království¹⁷.

3. ZAVEDENÍ SPOLEČNÉHO EVROPSKÉHO PŘÍSTUPU K POSOUZENÍ ENVIRONMENTÁLNÍHO PROFILU BUDOV

Současný stav

Ve sdělení nazvaném „Plán pro Evropu účinně využívající zdroje“¹⁸ bylo navrženo, aby budovy byly renovovány a stavěny s účinnějším využíváním zdrojů, k čemuž by bylo zapotřebí, aby se politiky zabývaly celou řadou environmentálních dopadů během celého životního cyklu. „Strategie pro udržitelnou konkurenceschopnost odvětví stavebnictví a jeho

⁶ 2012/27/EU.

⁷ 2009/125/ES.

⁸ 2010/30/EU.

⁹ „Účinné využívání zdrojů ve stavebnictví“, Ecorys a Copenhagen Resource Institute, Rotterdam, květen 2014 (http://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/Resource_efficiency_in_the_building_sector.pdf) a „Využívání energie a environmentální dopady správy budov a nemovitostí ve Švédsku“, Toller, S. et al, Journal of Industrial Ecology, 2011, svazek 15, č. 3.

¹⁰ Dokument „HQE Performance, Premières tendances pour les bâtiments neufs (Association HQE 2011) ISBN 978954110107“ a výše uvedená švédská studie.

¹¹ Zpráva Smart Market Report (2013)

¹² http://www.worldgbc.org/files/8613/6295/6420/World_Green_Building_Trends_SmartMarket_Report_2013.pdf.

¹³ Parker, J. (2012), zpráva The Value of BREEAM, A BSRIA report.

¹⁴ Zpráva The business case for green buildings, (2013), <http://www.worldgbc.org/activities/business-case/>.

¹⁵ Článek From obsolescence to resilience - 2013, Jones Lang LaSalle, www.joneslanglasalle.co.uk

¹⁶ www.rehva.eu/publications-and-resources/hvac-journal/2013/012013/energy-efficiency-strategy-at-the-portfolio-of-a-property-owner/.

¹⁷ Ana Cunha Cribellier, Responsable du Développement International, QUALITEL – CERQUAL

¹⁸ Zpráva Future of sustainable housing, KN5211 BRE květen 2013.

COM(2011) 571.

podniků¹⁹ znovu zdůraznila, že účinné využívání zdrojů je jedním z hlavních úkolů, kterému bude odvětví v období do roku 2020 čelit. Ve strategii bylo rovněž uvedeno, že Komise „navrhne přístupy k vzájemnému uznávání nebo harmonizaci různých stávajících metod posouzení, a to mimo jiné s cílem zvýšit jejich použitelnost a dostupnost pro stavební podniky, pojišťovny a investory“.

Existuje sice několik nástrojů, které mají dopad na budovy a stavební výroby, jako například směrnice o energetické náročnosti budov²⁰, směrnice o energetické účinnosti²¹, nařízení o stavebních výrobcích²², systém EU pro obchodování s emisemi²³, směrnice o průmyslových emisích²⁴, rámcová směrnice o odpadech²⁵ a směrnice o skládkách odpadů²⁶, ty se však zaměřují na různé zdroje a části životního cyklu a v současnosti nejsou koncipovány tak, aby umožňovaly komplexní přístup k celému životnímu cyklu.

Na **vnitrostátní úrovni** připravuje několik členských států politiky související s informacemi o životním cyklu. Existuje riziko, že se ukazatele, které členské státy případně zavedou, budou lišit, což povede ke vzniku zbytečně složitého podnikatelského prostředí. Na druhou stranu může být současný zájem příležitostí zkoordinovat odlišné vnitrostátní přístupy, získat srovnatelná data a sdílet osvědčené postupy. V rámci sdělení o „udržitelné konkurenceschopnosti odvětví stavebnictví“²⁷ navrhla Komise zlepšit vzájemné uznávání metod posouzení dopadů na životní prostředí, a poskytnout tak malým a středním podnikům ve stavebnictví další obchodní příležitosti.

Ani v **soukromém sektoru** není environmentální profil budov často detailně posuzován prostřednictvím dobrovolných obchodních certifikačních režimů založených na více kritériích. V Evropě je prostřednictvím těchto režimů certifikováno méně než jedno procento budov²⁸. Zavedení těchto režimů brání vysoké certifikační náklady a také nejistota panující s ohledem na to, zda bude konečný klient systém posouzení požadovat, a pokud ano, podle jakého konkrétního režimu. Skutečnost, že není možné různé režimy porovnat, rovněž zvyšuje nejistotu a pro podniky vytváří velmi složité prostředí.

Celkově lze konstatovat, že neexistuje dostatek spolehlivých, srovnatelných a cenově dostupných údajů, metod a nástrojů, na jejichž základě mohou hospodářské subjekty v dodavatelském řetězci analyzovat a vzájemně porovnat environmentální profil různých řešení. Je tudíž obtížné činit smysluplná rozhodnutí ohledně rizik v dodavatelském řetězci, tržních příležitostí a interních investičních priorit. Spotřebitelé doplácí na to, že neexistují náležité pokyny ke způsobu začlenění environmentálních aspektů do jejich nákupních rozhodnutí, což ztěžuje získání důvěry v trh. Až 79 % dotázaných Evropanů tvrdí, že poskytnutí informací by pro ně bylo důležitým faktorem při rozhodování.²⁹

¹⁹ COM(2012) 433.

²⁰ 2010/31/EU, v souladu s čl. 11 odst. 9 této směrnice se v současnosti rovněž vypracovává dobrovolný společný certifikační režim EU pro energetickou náročnost jiných než obytných budov.

²¹ 2012/27/EU.

²² Nařízení 305/2011/EU.

²³ 2003/87/ES.

²⁴ 2010/75/EU.

²⁵ 2008/98/ES.

²⁶ 1999/31/ES.

²⁷ COM(2012) 433.

²⁸ „Účinné využívání zdrojů ve stavebnictví“, Ecorys a Copenhagen Resource Institute, Rotterdam, květen 2014 (http://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/Resource_efficiency_in_the_building_sector.pdf)

²⁹ Bleskový průzkum Eurobarometr 367 – TNS Political & Social (červenec 2013).

Další postup – potřeba objektivních a spolehlivých údajů

Aby odborníci, subjekty odpovědné za rozhodování a investoři v celé EU mohli používat aspekty životního cyklu, potřebují empirické, spolehlivé, transparentní a srovnatelné údaje³⁰, které musí vycházet z jasných ukazatelů environmentálního profilu budov spojujících cíle různých veřejných i soukromých požadavků.

Různé vnitrostátní a komerční režimy se mohou ve svých přístupech sice navzájem mírně lišit (například z důvodu specifických materiálů nebo klimatických důvodů), nicméně by měl být zaveden společný rámec **klíčových ukazatelů**, které se zaměřují na nejzákladnější aspekty environmentálních dopadů. Díky tomu bude možno režimy porovnávat a spotřebitelé a tvůrci politik získají snadnější přístup ke spolehlivým a uceleným informacím.

Jednotný rámec s klíčovými ukazateli:

- usnadní sdělování informací odborníkům i laikům;
- poskytne spolehlivé a srovnatelné údaje o celém životním cyklu budov, které se použijí při rozhodování;
- umožní stanovení jasných cílů, včetně hranic systému, pro environmentální profil budov, které doplní stávající evropské právní předpisy týkající se budov³¹;
- zvýší informovanost subjektů zapojených do poskytování budov, jakož i soukromých a veřejných klientů, včetně uživatelů budov, o výhodách udržitelných budov;
- usnadní účinný přenos osvědčených postupů mezi jednotlivými zeměmi;
- sníží náklady účinného posouzení a zveřejňování environmentálního profilu budov;
- poskytne veřejným orgánům přístup ke klíčovým ukazatelům a ke kritickému množství relevantních údajů, jež jsou základem jejich politických iniciativ, včetně oblasti ekologických veřejných zakázek;
- ve srovnání se současnými tendencemi rozšíří trh pro udržitelné budovy do více zemí a do odvětví ostatních budov, jako jsou jiné než obytné budovy, a v konečném důsledku i na trh obytných budov.

Odborníci v odvětví stavebnictví (včetně malých a středních podniků) získají tyto výhody:

- architekti, projektanti, výrobci stavebních výrobků, stavitelé, developři a investoři budou moci využívat konkurenční výhody plynoucí z environmentálního profilu;
- výrobci stavebních výrobků budou muset poskytovat informace o produktech, které jsou nutné pro posouzení budov, pouze v jednom formátu, což povede k úsporám nákladů;³²
- architekti a stavitelé budou mít k dispozici více informací na úrovni výrobků budov a při začleňování aspektů udržitelnosti se jim sníží náklady³³;

³⁰ Doporučení Komise 2013/179/EU o používání společných metod pro měření a sdělování environmentálního profilu životního cyklu produktů a organizací.

³¹ Kromě toho také v budoucnu podpoří vypracování kritérií udržitelných měst uvedených v 7. akčním programu pro životní prostředí, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0171:0200:CS:PDF>.

³² Informace se často musí poskytovat v různých formátech, což výrobcům způsobuje značné náklady. To potvrdili výrobci Construction Products Europe, Glass for Europe a Eurima. Viz také dokument Pacheco-Torgal F. et al., *Eco-efficient construction and building materials*, Woodhead Publishing Ltd, 2013, ISBN 0857097679.

³³ Očekává se, že vedle těchto informací budou k dispozici i nástroje informačního modelu budovy, které budou poskytovat informace pro návrh budov na základě výpočtu funkcí a profilu budov v závislosti na návrhu, výběru materiálu atd. Tyto nástroje zohledňují ve velmi omezené míře i environmentální aspekty. Očekává se, že tyto aspekty by mohly být součástí nepřetržitého vývoje těchto nástrojů, pokud by byla odstraněna nejistota, která panuje ohledně způsobu posouzení a vykazování informací o environmentálním profilu.

- developeři budou moci snadněji porovnávat profil projektů;³⁴
- investoři, vlastníci nemovitostí a pojistitelé budou moci zlepšit alokaci kapitálu a začlenit do svých rozhodnutí environmentální rizika.

Další postup – výběr spolehlivých ukazatelů

Ve spolupráci se zúčastněnými stranami vypracuje Komise rámec obsahující klíčové ukazatele, včetně metod jejich výpočtu, které se použijí při posouzení environmentálního profilu budov v průběhu jejich životního cyklu. Na základě stávajících politik, předpisů a údajů³⁵ na úrovni EU a vnitrostátní úrovni, a aniž by byly předjímány výsledky budoucí práce, by se tento proces měl zaměřit alespoň na tyto oblasti³⁶:

- celkovou spotřebu energie, včetně provozní energie³⁷ (na základě stávajících právních předpisů) a svázanou energii produktů a stavebních postupů;
- využívání materiálů a související environmentální dopady³⁸;
- životnost stavebních výrobků;
- postup při dekonstrukci;
- nakládání se stavebním a demoličním odpadem;
- obsah recyklovaných materiálů ve stavebním materiálu;
- recyklovatelnost a opětovnou použitelnost stavebních materiálů a výrobků;
- vodu používanou v budovách³⁹;
- míru využití (většinou veřejných) budov (např. flexibilní funkčnost pro různé uživatele v různé denní době)⁴⁰;
- vnitřní pohodlí.

Vzhledem k tomu, že v EU existuje široká škála budov, a s přihlédnutím k rozdílům při výstavbě nových budov či renovaci stávajících budov nebude rámec zahrnovat všechny aspekty environmentálního profilu, zahrne však ukazatele, které byly po konzultaci se zainteresovanými subjekty identifikovány jako ukazatele s největším environmentálním dopadem v EU.

Další postup – vypracování rámce

³⁴ Z důvodů rozdílné poptávky ze strany klientů pracují developeři s různými komerčními certifikačními režimy.

³⁵ Středisko pro údaje o odpadech (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/waste/introduction>); Středisko pro údaje o přírodních zdrojích

(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/data_centre_natural_resources/introduction);

Srovnávací tabulka účinnosti zdrojů

(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/ree_scoreboard);

Evropská platforma posuzování životního cyklu (<http://eplca.jrc.ec.europa.eu/>).

³⁶ Tyto oblasti jsou výsledkem veřejné konzultace organizované v souvislosti s touto iniciativou. Otázka vnitřního pohodlí předmětem konzultace nebyla, zúčastněné strany na ni však poukázaly.

³⁷ Fáze používání závisí na návrhu a výstavbě, jakož i na chování uživatelů, posledně jmenovaný aspekt však není předmětem této iniciativy.

³⁸ Případně rovněž s přihlédnutím k využívání prvků ekologické infrastruktury, jako jsou například ekologické střechy a stěny, COM(2013) 249, http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm.

³⁹ Viz výše poznámka pod čarou týkající se využívání energie.

⁴⁰ V zájmu adaptace potřeby další zástavby (např. využívání prázdných míst nových budov, používání budov pro více než jeden účel, stavba budov tak, aby se přizpůsobily novým funkcím nebo měnícím se potřebám).

Rámec s klíčovými ukazateli a metodami jejich výpočtu rovněž:

- poskytne pokyny ohledně jeho provádění, zejména požadavky na kvalitu údajů a spolehlivost, a bude prosazovat ověřování třetí stranou;
- zahrne nezbytné pokyny pro používání ukazatelů;
- navrhne relevantní referenční body pro posuzování profilu budov nad rámec energetické účinnosti;
- v případě nutnosti umožní promítnutí technických ukazatelů do informací užitečných pro finanční sektor.

Rámec musí být flexibilní, aby mohl být začleněn do stávajících a nových systémů posouzení nebo být používán samostatně. Měl by být dostatečně důkladný na to, aby motivoval ke zlepšení profilu a umožňoval srovnání mezi budovami.

Rámec s klíčovými ukazateli a účinné shromažďování a sdílení údajů bude dohodnut ve spolupráci se zúčastněnými stranami a členskými státy. Tento proces potrvá zhruba dva roky, včetně konzultací se zúčastněnými stranami, jejichž účelem je zajistit dostatečnou účast. Bude částečně vycházet z již existujících nástrojů, jako například normy EN15978⁴¹, jakož i ze stávajících dobrovolných komerčních certifikačních režimů pro budovy, včetně činnosti Aliance pro udržitelné stavebnictví⁴², a rovněž z relevantních výzkumných projektů⁴³ a vývoje na mezinárodní úrovni.

Záměrem je využít rámec nejen při rozhodování v různých fázích, ale i při tvorbě politiky na různých úrovních. Proto je třeba, aby rámec:

- mohl být začleněn jako modul do systémů posouzení vedle jejich větších souborů ukazatelů;
- mohl být používán samostatně jako cenově dostupné řešení, zpočátku pro jiné než obytné budovy a později, po získání zkušeností, i pro budovy obytné.

4. VYTVÁŘENÍ LÉPE FUNGUJÍCÍHO TRHU S RECYKLOVANÝMI STAVEBNÍMI MATERIÁLY

Při prosazování rámce bude věnována zvláštní pozornost zvýšenému využití recyklovaných materiálů a snížení stavebního a demoličního odpadu. Stavební a demoliční odpad tvoří třetinu celkového objemu odpadu vyprodukovaného v EU⁴⁴. Většinu stavebního a demoličního odpadu lze recyklovat, avšak až na několik členských států, které recyklují až 90 % tohoto odpadu, nedosahuje průměrná míra recyklace v EU-27 ani 50 %^{45,46}.

Recyklace stavebního a demoličního odpadu může být velmi přínosná pro zdroje i životní prostředí. Například pokud jde o kovy, bylo u hliníku a mědi celkově zaznamenáno více než

⁴¹ <http://www.en-standard.eu/csn-en-15978-sustainability-of-construction-works-assessment-of-environmental-performance-of-buildings-calculation-method/>

⁴² <http://sballiance.org/>

⁴³ Jako např. projekty 7. RP SuPerBuildings (<http://cic.vtt.fi/superbuildings/>) a OPEN HOUSE (http://www.openhouse-fp7.eu/about_project/related_projects).

⁴⁴ Studie na téma „Nakládání se stavebním a demoličním odpadem v EU“:

⁴⁵ http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/2011_CDW_Report.pdf

⁴⁶ Provádění právních předpisů EU o odpadech s cílem dosáhnout ekologického růstu, GRŘ pro životní prostředí (2011).

⁴⁶ Nakládání se stavebním a demoličním odpadem v EU:
http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/2011_CDW_Report.pdf.

90% snížení dopadů, u nízkolegované oceli činil tento podíl zhruba 15 %⁴⁷. Nejpoužívanějším materiálem v budovách je beton a jeho recyklaci se snižuje vyčerpávání přírodních zdrojů a skládkování odpadů. Beton lze často recyklovat přímo v demoličních lokalitách nebo na staveništích v blízkosti městských oblastí, v nichž bude znovu použit, čímž se sníží potřeba přepravy a dosáhne úspor nákladů a souvisejících emisí⁴⁸.

Díky recyklaci je možné dosáhnout úspor i u jiných materiálů. U plochého skla (které se používá například na okna) může jedna tuna recyklovaného materiálu vést k úsporám 1 200 kg původního materiálu, 25 % energie a 300 kg emisí CO₂ (přímo souvisejících s tavením)⁴⁹. Podobných úspor energie a emisí CO₂ lze dosáhnout i u recyklované skelné vaty⁵⁰. U horninové vlny se úspory energie a souvisejících emisí mohou pohybovat v řádu 5 %⁵¹. V posouzení životního cyklu sádrovce bylo při výrobě desky s 25% obsahem recyklovaného materiálu – na rozdíl o desky vyrobené výhradně z nerecyklovaného materiálu – zaznamenáno obvykle snížení potenciálu globálního oteplování, toxicity pro člověka a eutrofizace ve výši přibližně 4 až 5 %⁵².

Vedle přínosů pro životní prostředí skýtá použití recyklovaného materiálu výhody i pro výrobce, a sice v podobě ekonomických příležitostí. Například v odvětví plochého skla v EU je tržní cena za recyklované sklo zhruba 60 až 80 EUR za tunu, což je v porovnání s nerecyklovaným materiálem (90 EUR za tunu) mnohem méně. V případě skla je tak použití recyklovaného materiálu pro výrobce často hospodářsky výhodné. Tržní poptávka po recyklovaných materiálech je však málokdy uspokojena.

Recyklace materiálu vede k růstu zaměstnanosti v odvětví dekonstrukce, třídění a recyklace stavebních materiálů. Obvykle se jedná o činnost přímo v dané oblasti a díky tomu by bylo možné vytvořit pracovní příležitosti v celé Evropě.

Navzdory tomu, že z recyklace stavebního a demoličního odpadu plynou významné hospodářské a environmentální výhody, se značný objem tohoto odpadu stále ukládá na skládkách nebo do těžebních jam (vzniklých stavebními nebo těžebními činnostmi). V současnosti se recyklují především kovy vzhledem k jejich vysoké hodnotě a existujícím trhům.

Recyklace četných jiných částí stavebního a demoličního odpadu často naráží na překážky související se dvěma konkrétními selháními trhu: 1) náklady environmentálních škod se neodráží v poplatcích za ukládání odpadu na skládky ani v nákladech na původní materiály, což může vést k tomu, že recyklovaný materiál je ve srovnání s původním nákladnější, a 2) v hodnotovém řetězci stavebního a demoličního odpadu dochází k rozdílné motivaci, jelikož náklady na demontáž, třídění a zpracování odpadu vznikají většinou ve fázi demolice, zatímco případné přínosy plynoucí z používání recyklovaných materiálů obvykle vznikají ve fázi výroby. Tato selhání spolu s nedostatky v infrastruktuře pro nakládání s odpady v mnoha členských státech brání investicím do demontáže a třídění, a ukládání odpadů na skládky či do těžebních jam tak zůstává upřednostňovanou alternativou. V souvislosti s poptávkou je tedy pro demoliční společnosti situace nejistá, i to i tehdy, kdyby ceny recyklovaných materiálů zaručovaly výrobcí zisky. Trhy nedosahují úspor z rozsahu a množství dodávaných

⁴⁷ Nástroj OVAM Ecolizer 2.0 Ecodesign Tool:

http://www.ecodesignlink.be/images/filelib/EcolizerEN_1180.pdf

⁴⁸ Iniciativa pro udržitelný rozvoj v cementářství, Světová podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj, ISBN 987-3-940388-49-0.

⁴⁹ Asociace Glass for Europe, http://www.glassforeurope.com/images/cont/187_987_file.pdf

⁵⁰ EURIMA.

⁵¹ EURIMA.

⁵² Odborná zpráva WRAP, Posouzení životního cyklu sádrokartonu, duben 2008, 1-84405-378-4.

recyklovaných materiálů neodpovídá potenciální poptávce ze strany společností vyrábějících stavební výrobky. V některých případech stále chybí technologie umožňující výrobu recyklovaných materiálů, které splňují všechny technické, bezpečnostní a environmentální požadavky na stavební výrobky. Navíc někdy neexistují vhodné postupy certifikace stvrzující, že recyklovaný materiál splňuje všechny nezbytné požadavky.

Komise prošetří, jak lze tyto systémové překážky překonat. Cílem revize různých částí evropských právních předpisů upravujících nakládání s odpady je sice další zjednodušení *acquis* v oblasti odpadů a zajištění soudržnosti mezi různými právními předpisy upravujícími nakládání s odpady, toto sdělení se však zabývá politickými opatřeními, která by motivovala k vytváření trhů s recyklovanými materiály pocházejícími ze stavebního a demoličního odpadu. Revize právních předpisů upravujících nakládání s odpady a opatření uvedená v tomto sdělení jsou tedy doplňkovými prvky, neboť úspěšné vytvoření trhů s recyklovanými materiály samozřejmě silně podpoří provádění různých částí právních předpisů upravujících nakládání s odpady. To může hrát důležitou roli, rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že Evropská komise hodlá posoudit proveditelnost dalších opatření omezujících skládkování stavebního a demoličního odpadu.

V této souvislosti je z osvědčených postupů patrné, že některé členské státy úspěšně upustily od ukládání stavebního a demoličního odpadu na skládky či do těžebních jam a zvýšily podíl recyklace. Obzvláště viditelné výhody přinášejí cílené politiky, které zahrnují tržní i regulační opatření^{53D}.

5. SOUHRNNÉ ZÁVĚRY

Zájem na zlepšení účinnosti zdrojů ve stavebnictví na vnitrostátní úrovni i úrovni EU sice roste, v důsledku odlišných veřejných a soukromých přístupů na vnitrostátní úrovni se však pro všechny zúčastněné strany zvyšuje složitost pracovního prostředí. Neexistence společných cílů, ukazatelů a údajů a nedostatečné vzájemné uznávání různých přístupů by brzy mohly zvrátit dosud dosažený pokrok a vést k narušení vnitřního trhu pro subjekty v oblasti plánování, projektování, výstavby a výroby.

Komise proto vyzve zúčastněné strany (zejména veřejné orgány, sociální partnery, investory, pojistitele, architekty, zhotovitele, demoliční subjekty, výrobce, recyklační subjekty a poskytovatele systémů posouzení) k:

- projednání cílů a ukazatelů pro posouzení udržitelnosti budov (2014–2015);
- projednání praktického uplatňování rámce obsahujícího klíčové ukazatele (2014–2015);
- zapojení do rozvoje tohoto rámce (2015–2016).

Komise kromě toho:

- podpoří výměnu osvědčených postupů a bude spolupracovat s členskými státy na opatřeních, která:
 - umožní upustit od ukládání stavebního a demoličního odpadu na skládky či do

⁵³

Del Rio Merino, M., Gracia, P. I., Azevedo, I. S. W. (2010) *Sustainable construction: CDW reconsidered* (Udržitelné stavebnictví: nový pohled na stavební a demoliční odpad). *Waste Management and Research*. 28: 118-129. DOI: 10.1177/0734242X09103841 a případ Spojeného království (s.170).
http://ec.europa.eu/environment/enveco/taxation/pdf/annexes_phasing_out_env_harmful_subsidies.pdf

těžebních jam, a to buď prostřednictvím vyšších poplatků nebo regulačními opatřeními;

- o případně začlenění externí environmentální náklady do ceny původních materiálů na stavební výrobky s cílem motivovat ke zvýšenému využívání druhotných surovin,
- prozkoumá možnosti pro zavedení opatření, která by zajistila, aby recyklované materiály splňovaly nezbytné požadavky na kvalitu a bezpečnost, a to prostřednictvím normalizace a certifikace;
- prošetří, jak mohou kritéria pro obsah recyklovaného materiálu ve stavebních výrobcích a budovách stimulovat poptávku po recyklovaných materiálech. Zpočátku se bude důraz klást na prioritní materiály (jako je například beton pro jeho vysoký objem a tepelná izolace pro její energeticky náročnou výrobu), postupně se však bude rozšiřovat na všechny recyklovatelné stavební a demoliční odpady. Ukazatele a cíle lze použít mimo jiné i v rámci zadávání ekologických veřejných zakázek a v systémech environmentálního řízení v odvětví stavebnictví;
- prostuduje konkrétní toky stavebního a demoličního odpadu s cílem rozpoznat příležitosti pro jeho zhodnocení;
- vytvoří specifické nástroje/pokyny pro posouzení budov před demolicí a rekonstrukcí s cílem optimálně využívat stavební a demoliční odpad.

Jako doplňující opatření Komise podpoří:

- výzkum a inovace v oblasti recyklace a výroby stavebních materiálů ze stavebního a demoličního odpadu prostřednictvím programu Horizont 2020;
- demonstrační projekty prostřednictvím nástrojů, jako jsou Horizont 2020, COSME, LIFE+ a strukturální fondy, z nichž je patrné, jak ze spolupráce mezi veřejnými orgány a soukromým sektorem mohou vzejít životaschopné trhy s recyklovanými materiály. Komise bude tedy podporovat projekty například v těchto oblastech:
 - o postup při dekonstrukci;
 - o audity recyklovatelnosti budov určených k demolici či rekonstrukci;
 - o zavádění metod a postupů třídění stavebního a demoličního odpadu na místě;
 - o rozvoj technologií pro zpracování stavebního a demoličního odpadu na vysoce kvalitní recyklované materiály;
 - o motivace výrobců stavebních výrobků k užívání recyklovaného materiálu;
 - o zavedení režimů spolupráce mezi odvětvím demolicí a stavebních výrobků za účelem sdílení nákladů a přínosů recyklace stavebního a demoličního odpadu.